DE OPKOMST VAN CURAÇAO

DOOR

FRED. OUDSCHANS DENTZ

§ 1. *Curaçao als wereldhaven*

„Evengoed als Singapore het middelpunt der kustvaart „van den omliggenden archipel en de grootste overscheephaven van Oost-Azië is geworden, zal het mogelijk „zijn *Curaçao* te maken tot *stapelplaats* van Columbia, „Venezuela en Haiti en tot *overscheephaven* voor alle groot „transatlantische lijnen.”

Dit waren de woorden van den civiel ingenieur J. C. Loman in zijn lezing op 11 Mei 1908 in eene bijeenkomst van de groep Suriname van het Algemeen Nederlandsch Verbond, welke lezing als uitgave No. 3 van die groep in druk werd verspreid onder den titel: De toekomst van Curaçao als Nederlandsche wereldhaven in West-Indië.

Er was toen nog geen sprake van vestiging van een der machtigste lichamen, welke het slapende Curaçao als een prins uit het tooversprookje uit zijn slaap zou doen ontwaken. De spreker dacht toen alleen aan de ontwikkeling van de schoone haven van Willemstad, in verband met de aanstaande opening van het Panamakanaal in 1914. En al is op dien grond de vooruitgang van Curaçao, naar de bespiegelingen van den geestdriftigen spreker met zijn verzienden blik niet tot stand gekomen, toch is grootendeels de opkomst van Curaçao te danken aan de *natuurlijke haven* van haar hoofdstad aan de Annabaai, welke, in verband met de *gunstige ligging* nabij het groote vasteland van Zuid-Amerika, voornamelijk Venezuela, de reden werd voor de Koninklijke Maatschappij tot exploitatie van petroleumbronnen in Ned.-Indië, om zich op dat eiland te vestigen.

St. Eustatius, de vervallen grootheid de „golden rock”, uit het verleden, Curaçao het eiland met een gouden toekomst!

§ 2. *Ligging van Curaçao*

Curaçao, groot ongeveer 550 K.M.², dat is ongeveer $\frac{1}{5}$ van de grootte van Noord-Holland, is gelegen tusschen de eilanden Aruba en Bonaire, op een afstand onderscheidelijk van 60 en 40 K.M. Het ligt op één lijn met Colon en Panama in de Caribische zee als hoofdeiland der 3 benedenwindsche Nederlandsche eilanden. Schepen van of langs Zuid-Amerika's Noord- en Oostkust en Zuid-Afrika, op weg naar het Panamakanaal moeten Curaçao voorbij varen. Het eiland ligt tegenover de havens van Columbia en Venezuela, waaruit altijd veel en kostbare lading wordt in- en uitgevoerd, doch welke havens niet alle voldoende diepte hebben voor groote schepen. Maracaibo, vlak over Curaçao heeft een haveningang van slechts enkele voeten diepte. De schepen zijn bovendien afhankelijk van het getij. Curaçao is dus, evenals Singapore voor Oost-Indië, de aangewezen stapelplaats voor de kustvaart op deze havens. Aan de noordzijde van de haven van Curaçao bevindt zich het Schottegat, een zeer grillig gevormde kom, met tal van eilandjes, inhammen en riffen, alsmede een ruime en diepe ankerplaats, zelfs voor de grootste zeeschepen.

§ 3. *Betrekkingen met Venezuela*

Eenmaal heeft wijlen President Castro de vaart van de Venezolaansche havens op Curaçao vernietigd. Dat was voor onze kolonie een zware slag. Castro's handelwijze veroorzaakte internationale verwickelingen en was oorzaak, dat de diplomatieke betrekkingen met dit land werden verbroken. In 1908 moest onze scheepsmacht in de Caribische zee optreden (26 Nov.—23 Dec.). Er werden 2 aan Venezuela toebehoorende kustwachtersvaartuigen naar Curaçao opgebracht. Op 19 April werd het protocol, om

de diplomatieke betrekkingen met dat land te herstellen, geteekend. Venezuela heeft het belang van een bloeiend Curaçao begrepen. Als buitengewoon gezant en gevolmachtigd Minister is thans in Carácas gevestigd de heer W. G. E. d'Artillact Brill, terwijl 6 Nederlandsche Consuls ons land in Venezuela vertegenwoordigen.

§ 4. *Vestiging van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot exploitatie van petroleumbronnen in Nederlandsch-Indië*

Venezuela heeft, voornamelijk in de omstreken van Maracaibo, rijke petroleumbronnen. Verscheidene maatschappijen voor de winning der ruwe olie zijn in dat land opgericht. Twee hunner, de Carribean Petroleum Company en de Venezuela Oil Concessions Limited, exploiteert de bovengenoemde maatschappij, ook genoemd de Bataafsche. Een derde maatschappij, de Colon Development Company, welke nog niet werkt, behoort ook tot deze groep. De Bataafsche richtte in 1916 op: de Curaçaosche Petroleummaatschappij met een kapitaal van vier miljoen gulden. Voor de verwerking van de in Venezuela gewonnen olie koos de maatschappij, voorzoover deze niet in het land zelve geplaatst kon worden, Curaçao uit. Groote bouwwerken waren noodig om de rijke hoeveelheid olie uit Venezuela te verwerken, o. m. een tankpark en een raffinaderij. Bovendien zou van Curaçao een bunkerstation worden gemaakt. Met groote doortastendheid werkte de maatschappij haar plannen uit en vergrootte haar kapitaal in 1919 tot zeven en een half miljoen gulden. Op 9 Maart 1925 werd in Curaçao de acte van oprichting verleden van de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij, gevestigd te Willemstad, met een kapitaal van 30 miljoen gulden. Zij heeft ten doel de uitoefening van het petroleumbedrijf in zijn vollen omvang en derhalve het opsporen en exploiteeren van petroleumbronnen en met petroleum verwante delfstoffen, de bereiding der daaruit te winnen producten, den handel in olie en de daaruit verkregen producten, het exploiteeren van olie-

raffinaderijen en voor alles, wat tot bereiking van dit doel nuttig of noodig is of daarmee in den ruimsten zin des woords verband houdt, hieronder begrepen het medewerken tot de oprichting van en/of het deelnemen in naamlooze of andere vennootschappen of ondernemingen die een soorgelijk of verwant doel hebben. De C. P. I. M. nam het geheele bedrijf, benevens al hare daar aan verbonden rechten en verplichtingen van de C. P. M over.

§ 5. *Aankopen door de Bataafsche*

a. *Industrieterrein.* Een der eerste daden van de maatschappij was de aankoop van het verlaten schiereiland Asiento in het Schottegat over de St. Annabaai om haar fabrieken op te richten. Een blik op het eiland Asiento, zooals het zich eind 1924 vertoonde, na de groote ont-plooiing van het bedrijf, geeft bijgaande foto.

b. *Watervoorziening.* Behalve het genoemde eiland kocht de maatschappij van den heer Perret Gentil de groote, waterrijke landbouw- en veeteelt plantage „Groot St. Joris” voor f 125 000, teneinde in de naaste toekomst over voldoende zoetwater te kunnen beschikken voor haar raffinaderij. Curaçao is een waterarm eiland. De regenval is zeer gering, zoodat voor een grootbedrijf als het onderhavige, watervoorziening van het grootste belang is. Tevens wordt de aandacht thans besteed aan het zoo-veel mogelijk vervangen van zoet- door zoutwater, voor koelingsdoeleinden. Dagelijks wordt door een pijpleiding ongeveer 700 ton water naar het emplacement gevoerd van plantage *Zapate*. Het waterreservoir aldaar kan 16 miljoen L. water bergen. Door middel van Amerikaan-sche windmolens wordt dit reservoir uit 15 waterputten gevuld.

c. *Woningvraagstuk.* Naast het eiland Asiento ligt 't eilandje *Negropont*. Daarop zijn een aantal keurig ge-bouwde huizen verrezen voor technische beambten be-stemd. De maatschappij heeft het welzijn harer employé's wel in het oog gehouden en gezorgd voor ontspanning. Een tennis- en golfbaan zijn aangelegd. Er is een goed

badhuis, terwijl voor het personeel een keurig clubhuis op 30 December 1922 is geopend, dat gelegenheid tot rust en ontspanning biedt.

In beginsel heeft de C. P. I. M. besloten voor al haar personeel geheele reeksen van moderne geriefelijke woningen te bouwen. Het woningvraagstuk van Curaçao zal tengevolge daarvan in de toekomst grootendeels worden opgelost, aangezien de huizen nood in Curaçao zeer groot is en de overdrevenste huurprijzen worden geëischt. Ontzaglijke kosten zullen daarmee gemoeid zijn. De maatschappij heeft overvloed van bouwterrein te harer beschikking. Het geheele plateau van den berg van Schaarloo is haar eigendom en achter Motet op en tegen den berg van Otrabanda, heeft zij nog groote terreinen liggen.

§ 6. *Bouwwerken en vloot*

De belangrijkste werken welke bij de vestiging moesten worden uitgevoerd waren de bouw van een *tankpark*, een *raffinaderij*, een *droogdok*, een *smeeroliefabriek* en een *vloot*.

a. *Het tankpark*. De bouw van stalen tanks werd opgedragen aan de Delftsche Pletterij L. J. Enthoven & Co., welke bij contract eerst 41 stuks afleverde. Bij de volgende overeenkomst werden door de N.V. Swarttous Constructiewerkplaatsen en Machinefabriek te Schiedam nog 100 tanks voltooid. De grootste tanks hebben 33 M. diameter bij 16 M. hoogte en een inhoud van 16 miljoen Liter. De meeste zijn echter kleiner. Bedroeg de opslagruimte in tanks in 1919 nog slechts 80.000 M³., in 1923 was deze aangegroeid tot 109.000 M³. en in 1925 tot 548.000 M³. Op 1 Januari 1926 was nog in aanbouw een opslagruimte groot 171.000 M³. De maatschappij beschikt thans reeds over een opslagruimte, welke de grootste raffinaderij der wereld evenaardt. De fabrieken hebben bewezen goed en degelijk werk te kunnen leveren en hielden haar Nederlandschen naam hoog. Na het beëindigen van het contract kocht de C. P. I. M. de gebouwen, machines, hijschtoestellen en kranen en den geheelen voorraad pneumatische hamers. De „Isla” zal zelf nu zijn eigen tanks verder afbouwen.

b. *Raffinaderij*. De raffinaderij spreekt eveneens ten gunste van Nederlandsche ingenieurskunst. Duizenden werklieden vonden bij den bouw hun brood, zoowel Nederlandsche als Amerikaansche. De leiding van deze nationale onderneming was evenwel Nederlandsch. Een blik op de kraakinstallatie geeft een der foto's. Het systeem, waarnaar wordt gewerkt, is een patent in het bezit van de Koninklijke Shellgroep. De ruwe olie uit Venezuela wordt in Curaçao geraffineerd. De producten, welke thans kunnen worden verkregen zijn residu, petroleum, gasolie, gasoline, benzine, ruwe olie, smeerolie, dieselolie, machineolie en sedert korten tijd petroleumcokes, welke steenkolen vervangen en groote hitte geven. Op 21 Mei 1918 werd de raffinaderij in gebruik gesteld. Dat jaar werd aangevoerd 21.000 ton ruwe olie. De verkoop der producten had in Curaçao met goed gevolg plaats, zoodat in 1919 met uitvoer naar omliggende landen werd aangevangen. Had die behalve residu in 1919 nog slechts een waarde van f 30000, in 1920 was het reeds gestegen tot f 128.227. Deresidu-olie steeg van 1919 van 25.000 ton met een waarde van 700.000 tot bijna 95.000 ton in 1920 ter waarde van bijna 4 miljoen gulden. In 1921 werd dagelijks 400 ton ruwe olie verwerkt, in Juli 1925 5500 ton en einde 1925: 6500 ton. De maatschappij verwerkt met haar moderne fabriek thans ongeveer 10.000 ton ruwe olie, nu de nieuwe trumblesplants op Asiento in gebruik zijn genomen. Werken tot verdere verhooging van het destillatie-vermogen, zoowel voor ruwe als voor zware destillaten, zijn in uitvoering.

c. *Droogdok*. Sedert 1883 bestonden er plannen in Curaçao om een vast droogdok te maken, doch zij kwamen nimmer tot uitvoering. Er is een dok in St. Thomas, Colon, Puerto Cabello en Trinidad, doch de C. P. M. heeft ten slotte ook dit vraagstuk, voor haar van groote betekenis, opgelost. Het Koloniaal Gouvernement heeft haar in Augustus 1925 vergunning verleend tot het plaatsen van een droogdok in het Schottegat, ten W. van het schiereiland Asiento en ten O. van het eilandje Valentijn. De maatschappij zal vermoedelijk ook andere schepen

dan die van haar zelve toestaan daarvan gebruik te maken.

Het dok is gebouwd door de scheepsbouwwerf Nieuwe Waterweg te Schiedam. Het is 287' 5½ lang, 76' 6" breed en 8' 7" hol, met een diepgang van ongeveer 3½' en heeft een lichtvermogen van 3000 ton. De sleepboot „Roode Zee” heeft het in Mei, geheel gemonteerd, over den 4200 mijl langen afstand naar Curaçao gesleept. Op 22 Juli is het Koningin-Wilhelminadok in Curaçao aangekomen.

c. *De vloot van de Curaçaosche Scheepvaartmaatschappij.*

De eerste ruwe olie werd in houten lichters aangevoerd uit Venezuela, aangezien de uit Amerika bestelde ijzeren schepen in den oorlogstijd niet konden worden afgeleverd. In 1918 werd opgericht de *Curaçaosche Scheepvaartmaatschappij*. Deze maatschappij is een onderdeel van de C. P. I. en exploiteert thans 18 tankolieschepen, 25 sleepboten en 1 vrachtboot. Na de houten lichters kwamen de tankschepen; de oudere booten, de z.g. monitors, werden geleidelijk uit de vaart genomen. De tankvloot is thans uitgebreid tot 18 schepen. Iederen morgen komen geregeld 4 olietankschepen met ruwe olie uit Maracaibo, Willemstad binnen. De reis heen en weer duurt 4 dagen. Er zijn dan 16 booten in de vaart. Elke 4 maanden gaat een schip dokken om te worden schoongemaakt. Vier der booten zijn voorzien van een draadloze inrichting. De laatste tankboot, de „Maxima”, groot 2300 ton, werd 5 Februari afgeleverd. Deze kwam uit Nederland, zoodat thans de geheele vloot compleet afgebouwd en geleverd is. Aanvankelijk hadden deze onder Nederlandsche vlag varende schepen tal van vreemdelingen als gezagvoerders en officieren in dienst, hetgeen een grief was van de vereeniging van Nederlandsche gezagvoerders en stuurlieden ter koopvaardij. Geleidelijk werden de Engelschen en Russen door Nederlanders vervangen.

d. *Smeeroliefabriek.* Binnenkort zal men op Asiento een geheel nieuwe smeeroliefabriek in werking stellen en tevens zal worden aangevangen met den bouw van een complex z.g. cracking-installaties voor de fabricage van pressure-gasoline. Volgens den Gouverneur van Curaçao is de

fabriek met al haar nevenfabrieken langzamerhand een der grootste ter wereld geworden!

e. *Blik- en kistenfabriek*. Nog kan worden vermeld, dat de maatschappij een eigen blik- en kistenfabriek heeft, waar de noodige verpakkingsmiddelen worden vervaardigd, ook voor den uitvoer harer producten naar omliggende landen.

§ 7. *Bunkerstation en Toeristenhaven*

De vestiging van het petroleumbedrijf heeft Willemstad eveneens tot een bunkerstation, een aanloophaven gemaakt. De scheepvaartbeweging van de haven vertoont dan ook een ongekend beeld van leven en vertier. Met verschillende stoomvaartmaatschappijen zijn overeenkomsten aangegaan om stookolie als vloeibare brandstof te leveren. De K. W. I. M. moet het voornemen hebben om haar geheele vloot op Curaçao van stookolie te laten voorzien. De C. P. I. M. heeft thans een 7tal steigers, waar gelegenheid is voor groote stoomschepen om te bunkeren. Schepen van allerlei landen en nationaliteit doen thans Willemstad aan. Het verslag van Bestuur en Staat over 1924 (het laatst verschenen) vermeldt niet minder dan 36 landen van herkomst of van bestemming! Het is niet onaardig de bonte schakeering der landen voor het oog te laten voorbijgaan. Het waren: Nederland, Columbia, Denemarken, Dominica, Duitschland, Engeland, Frankrijk, Italië, Japan, Mexico, Noord-Amerika, Noorwegen, Panama, Spanje, Venezuela en Zweden. In 1924 deden 8 oorlogschepen en jachten van vreemde naties Curaçao aan. Wij lezen o.a. dat 2 Juni 1926 een glorierijke dag was in de havenbeweging van Willemstad, Alle beschikbare aanlegruimte was bezet en het moet voor de passagiers wel een schitterende aanblik zijn geweest en hun een grooten indruk hebben gegeven van de havenbeweging. Zonder de schepen van de C. S. M. lagen er 1 Noors, 1 Deensch, 4 Engelsche, 6 Duitsche, 1 Italiaansch, 6 Hollandsche en 3 Amerikaansche schepen met een gezamenlijken inhoud van 106.587 M³, 20 stoomsche-

pen van verschillende nationaliteit, behalve de Islavloot! Tal van stoomvaartlijnen nemen Curaçao in hun vaarplan op, zoodat we wel terecht mogen zeggen, dat Curaçao een Nederlandsche wereldhaven in West-Indië is, waar meer schepen en met meer tonnenmaat in 1925 binnenvielen dan in Amsterdam! Werden in 1919 nog slechts 12 schepen van brandstof voorzien, thans zal Curaçao zijn eenmaal gevestigden naam als bunkerstation wel behouden, zoolang stookolie als brandstof wordt gebruikt.

Duizenden toeristen bezoeken het eiland. In Maart dezes jaars alleen 7 booten met 2616 toeristen. Het behoeft geen betoog, dat zulks de stad niet weinig ten goede komt.

Ten gerieve van groote stoomschepen, die de haven niet kunnen of willen binnenloopen, heeft de C. P. I. M. terreinen aan de Carascasbaai in erfpacht gekregen. De havenverbetering, welke het Gouvernement geaarzeld heeft uit te voeren, heeft de C. S. M. met doortastendheid ter hand genomen.

§ 8. *Arbeiders*

Vanzelf hebben een groot aantal arbeiders bij de C. P. I. M. werk gevonden. Toch baarde de voorziening aan werklieden steeds zorg, vooral de laatste jaren, daar als gevolg van de uitvoering van vele nieuwe bouwwerken, de beschikking over een aanzienlijk grooter aantal arbeidskrachten werd vereischt. In het bedrijf waren werkzaam:

	Employees.	arbeiders.
1919	45	196
1920	53	989
1925	136	2435

Op de eilanden Aruba en Bonaire werden werklieden aangeworven. Sinds het begin van 1926 hebben 800 werklieden van Bonaire op de „Isla” werk gevonden. Een groot aantal Curaçaoenaars was de laatste jaren naar Cuba getrokken, in verband met de suikercultuur aldaar. In korten tijd heeft de Gouverneur van Curaçao ongeveer 1000 Curaçaoenaars naar huis en hof doen terugkeeren. Curaçao haalt zijn schaapjes binnen! Ook van Suriname zijn de

laatste jaren tal van ambachtslieden weggetrokken, die bij de C. P. I. M. goed werk hebben gevonden. Zoo langzamerhand moet dit wel een paar honderd bedragen. Nog kan worden vermeld dat in 1924 — volgens het verslag van Bestuur en Staat — een som van rond f 177.000.— 'smaands aan fabrieksarbeiders en scheepsvolk wordt uitbetaald.

Slotwoord. Ik zou mijn taak als geëindigd kunnen beschouwen om den reusachtigen vooruitgang te beschrijven van ons eiland Curaçao, welke te danken is aan een der grootste Nederlandsche ondernemingen, die mij bereidwillig een aantal foto's afstond, welke dit artikel verluchten, ware het niet dat met een enkel woord dient te worden aangestipt dat de opbloei van onze Westindische Kolonie in de Caribische zee, tal van nieuwe industrieën deed ontstaan en uitbreiden als een noodzakelijk gevolg. Genoemd mogen worden de uitbreiding van „huisvlijt”, de ijsfabriek en de cement-industrie, de vestiging van een Nederlandschen boekhandel — de firma Sluyter — van een stoomwasscherij en de totstandkoming van de verbinding met korten golfzender met Ned.-Indië over een afstand van 20.000 K.M. geleverd door de Ned. Seintoestellenfabriek te Hilversum.

Door het drukke scheepvaartverkeer zal niet kunnen uitblijven, dat Curaçao zal moeten voorzien in de proviandeering der vele booten met bevroren vleesch, vruchten, groenten, eieren en andere levensmiddelen, terwijl voorts de oprichting van een waterleiding en van een Departement voor den havendienst en het loodswezen noodzakelijk zal blijken.

Curaçao is niet te koop, ook niet voor Venezuela, dat bijna een halve eeuw daarnaar een bod deed!

1. EEN BROK CURACAO'SCH LANDSCHAP.

2. FABRIEK ISLA IN 1924.

STATISTIEKEN.

I

HAVENBEWEGING VAN CURAÇAO

Jaar	Aantal Stoomschepen	Inhoud in M ³ bruto	Aantal Zeilschepen	Inhoud in M ³ bruto
1912	410	2.503.499	1018	119.661
1913	415	2.829.601	1071	122.384
1914	383	2.697.972	1068	125.078
1915	332	2.111.083	1024	128.590
1916	314	1.992.645	1325	155.503
1917 ¹⁾	317	1.030.114	1505	169.830
1918 ¹⁾	248	0.680.753	1497	198.336
1919	384	2.142.310	1294	212.243
1920	578	3.560.578	1066	281.108
1921	890	3.958.829	1172	228.968
1922	1182	5.308.487	1241	169.952
1923	1480	7.467.413	1276	296.606
1924	1791	12.263.060	1384	383.246
1925	2129	18.746.137	1340	290.128

Tezamen 1925: 3469 schepen met een bruto inhoudsmaat van 19.036.165 of 6.723.023 bruto register ton.

¹⁾ Netto inhoudsmaat.

II

Ontvangen Loodsgelden

1913		f 34.461
1919		- 40.405
1920		- 55.748
1921		- 60.000
1922		- 75.142
1923		- 181.788
1924		- 179.762
1925		- 231.392

III

A. UITVOER VAN PETROLEUM-PRODUCTEN IN HOEVEELHEDEN

Artikel	Eenheid	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924
Olie-Residu	1000 K.G.	6015	24102	94874	167080	269421	435686	543087
Petroleum	L	—	22096	150748	5020424	12851422	6086671	3924966
Gas	1000 K.G.	—	—	—	—	1056	132	1490
Gasoline	L	—	140472	287734	4808730	15092786	17197028	30739554
Benzine	1000 L.	—	—	—	6013	—	—	1298
Ruwe Olie	1000 K.G.	—	—	—	—	—	69459	385868
Smeer-Olie	"	—	—	—	—	—	63576	12259128
Diesel-Olie	L	—	—	—	—	—	—	269953

B. UITVOER VAN PETROLEUM-PRODUCTEN IN WAARDE

Artikel	Waarde in f.	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924
Olie-Residu		180524	701633	3907393	5333220	5523312	8596462	11285340
Petroleum		—	3397	35337	828470	1393438	648104	533385
Gas		—	—	—	—	35910	4721	67501
Gasoline		—	31243	92890	1553760	3294702	3844119	5383481
Benzine		—	—	—	1202581	—	—	—
Ruwe Olie		—	—	—	—	—	1278277	8764091
Smeer-Olie		—	—	—	—	—	7540	1322242
Diesel-Olie		—	—	—	—	—	—	8962
Machine-Olie		—	—	—	—	—	—	162269
		180524	736273	4035620	8918031	10247362	14379223	27527281

IV
DOORVOER VAN HET EILAND
CURAÇAO IN 1000 K.G.

1914	55.259
1915	66.345
1916	67.647
1917	55.320
1918	45.343
1919	72.478
1920	61.796
1921	55.026
1922	67.723
1923	66.286
1924	76.090

V
UITVOER VAN HET EILAND
CURAÇAO IN 1000 TALLEN
GULDENS

1910	f 371
1911	- 1781
1912	- 1656
1913	- 1627
1914	- 1541
1915	- 1810
1916	- 1841
1917	- 2290
1918	- 1897
1919	- 4195
1920	- 9880
1921	- 12.690
1922	- 13.826
1923	- 18.139
1924	- 31.625

VI
POSTERIJEN

	ontvangen van het buitenland	verzonden naar
1920	134.446	28.249
1921	140.712	25.051
1922	150.280	26.078
1923	173.602	30.966
1924	165.971	55.510

VII

AANVOER VAN RUW OLIE IN CURAÇAO UIT VENEZUELA.

	K.G. TON	WAARDE
1921	207.656	f 7.344.522
1922	292.311	- 8.884.747
1923	551.171	- 16.736.222
1924	1.165.385	- 29.691.133
1925	1.894.000	- 48.000.000 (ruw geschat naar de waarde van 1924).